

Respons

Malaysia: Forhold for LHBT-personer

- Arresteres eller fengsles homofile menn eller andre seksuelle minoriteter i Malaysia på grunn av sin legning?
- Utsettes de for trakassering og diskriminering på grunn av sin legning?

Lovgivning og implementering

Malaysia har ingen lov som forbyr diskriminering på grunnlag av seksuell legning. Derimot er enkelte seksuelle handlinger forbudt ved lov: Straffeloven slår fast at «[a]ny person who has sexual connection with another person by the introduction of the penis into the anus or mouth of the other person is said to commit carnal intercourse against the order of nature» (Penal Code, seksjon 377A). Seksjon 377B fastslår at slike handlinger kan straffes med pisking og/eller fengsel i opptil 20 år. Muslimer som tiltales etter straffelovens 377A, kan i tillegg tiltales etter sharialovgivningen i den enkelte delstat (Sveriges utenriksdepartement 2014, s. 18).

Disse straffebestemmelsene er altså klart diskriminerende, men de håndheves sjelden. I en BBC-artikkel (2014) heter det at «[w]hile homosexual acts are illegal in Muslim-majority Malaysia, very few people are ever prosecuted». Dr. Graeme Reid, Director for Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender Rights Program ved Human Rights Watch (HRW) (Reid 2014), viser i denne sammenheng til den malaysiske organisasjonen Women's Candidacy Initiative, som har hevdet at «sodomilovene» bare har blitt anvendt sju ganger siden 1938, hvorav fire ganger mot politikeren Anwar Ibrahim (se nedenfor).

Transpersoner kan tiltales for uanstendig oppførsel (*förargelseväckande beteende*) (Sveriges utenriksdepartement 2014, s. 18). Det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2014) og HRW (2014a) hevder at transpersoner «ofte» tiltales for «indecent behavior» og for offentlig «importuning for immoral purposes» i medhold av seksjon 21 av The Minor Offences Act. Denne bestemmelsen ser altså ut til å bli implementert. Førstegangs brudd på bestemmelsen kan bøtelegges med opptil 25RM (ca. NOK 50)¹ og opptil 14 dagers fengsel. Dom for gjentagelse kan straffes med bøter opptil RM100 (ca. NOK 200) og opptil tre måneders fengsel.

¹ Vekslingskursen er hentet fra www.xe.com 24. september 2014.

Alle malaysiske delstater har ifølge HRW (2014b) introdusert Sharia-lover som kriminaliserer at «en mann framstiller seg som kvinne» eller at «en kvinne framstiller seg som mann», og Malaysia er dermed ett av svært få land i verden som eksplisitt kriminaliserer transpersoner.

I 2012 avsto en domstol i Negeri Sembilan en appell om å erklære delstatens lov, som forbyr menn å kle seg som kvinner, for grunnlovsstridig. Fire muslimske transpersoner som selv var født som menn, men som kledte seg og levde som kvinner, sto bak appellen. Alle fire hadde tidligere blitt anklaget for brudd på delstatens sharialovgivning, som forbyr muslimske menn å opptre som kvinner, og de hadde blitt arrestert eller bøtelagt av delstatens Islamic Religious Department. Domstolen begrunnet avslaget med at den føderale grunnlovens bestemmelse om ytringsfrihet – som forbyr diskriminering på grunnlag av kjønn – ikke var anvendbar overfor muslimer som overtrådte den relevante bestemmelsen i shariastraffeloven (*Sharia Criminal Act*). Appellantene anket avgjørelsen og en avgjørelse fra ankedomstolen er ventet i november 2014 (U.S. Department of State 2014; HRW 2014c).

Saken mot Anwar Ibrahim

Tidligere visestatsminister og opposisjonsleder Anwar Ibrahim har ved to anledninger blitt tiltalt, dømt og frifunnet igjen for homoseksuelle handlinger, sist gang i 2012 da han ble frifunnet etter først å ha blitt idømt seks års fengsel. Frifinnelsen ble deretter omgjort i mars 2014, og Anwar ble dømt til fem års fengsel for det som sannsynligvis er politisk motiverte anklager om «sodomi» (BBC 2014).

Graeme Reid (2014) omtaler rettsprosessen mot Anwar slik:

Once again, Malaysia's ruling party turns to outdated sodomy laws to discredit the opposition. [...] Sodomy laws, an antiquated relic of British colonialism, have been used to hound Anwar since 1998. [...] Sodomy accusations are an effective way of getting rid of pesky creditors and trouncing political opponents.

Anwar har ifølge Reid anket saken til Malaysias høyesterett.

Sosial trakassering, diskriminering eller andre former for forskjellsbehandling

Flere kilder, for eksempel Freedom House (2014), bruker begrepet diskriminering («LGBT people face discrimination and harassment») uten å definere det nærmere. Det er likevel klart at det finner sted en viss rettslig diskriminering, og at fordommer, hatefulle ytringer og forskjellsbehandling representerer et problem for homofile og transseksuelle.

Det amerikanske utenriksdepartementet (U.S. Department of State 2014) hevder at «det finnes omfattende religiøse og kulturelle tabuer mot sex mellom to av samme kjønn». Freedom House (2014) peker på det organisasjonen beskriver som «worsening hostility and prejudice faced by the LGBT community» og «increasing harassment from state and national government offices». Fordommene synes dypt forankret, og kommuniseres også fra sentralt politisk hold. Statsminister Najib Razak uttalte i 2012 at LHBT-miljøet er en «deviant culture», en trussel mot Malaysia og mot islam, og ikke hjemmehørende i landet (Sveriges utenriksdepartement 2014, s. 18; Freedom House 2014). Sveriges utenriksdepartement (2014, s. 2) skriver at den malaysiske regjeringen tidligere drev et program for å «konvertere» homofile. Viseutdanningsministeren skal ha uttalt at foreldre burde kurses i identifisering av homofil legning for å kunne motvirke «usunne fenomener» blant barn.

Respons Malaysia: Forhold for LHBT-personer

Det svenske utenriksdepartementet (2014, s. 18) hevder også at «[o]mfattende religiøst og kulturelt betingede fordommer mot homofile forekommer og den sosiale stigmatiseringen er stor, selv om det råder noe større toleranse i urbane områder. Homofile, bifile og transpersoner får ikke opptre i statlig kontrollerte medier».

Ifølge Sveriges utenriksdepartement sensureres alle homofile filmroller av den malaysiske filmkontrollen, og i 2011 ble festivalen for seksuelt mangfold stoppet av regjeringen fordi den ble ansett som en trussel mot den nasjonale sikkerheten. Samtidig ble det publisert artikler i mediene som demoniserte LHBT-miljøet. Flere av de som hadde deltatt i forberedelsene av festivalen ble innkalt til forhør hos politiet (Sveriges utenriksdepartement 2014, s. 18).

I 2012 forsøkte organisatorene av festivalen igjen å gå rettens vei for å få forbudet mot festivalen hevet, uten å lykkes (U.S. Department of State 2014).

Islamisering

Islam ser ut til å ha fått økt innflytelse over malaysisk politikk og samfunn de siste tiårene. HRW (2014b) hevder at den politiske konteksten i Malaysia siden 1980-tallet har vært preget av økende regulering av kropp, seksualitet og kjønnsidentitet, og at det parallelt med dette har funnet sted en økende islamisering av politikken.

Australias Refugee Review Tribunal (RRT) rapporterte i 2007 om en «recent upsurge in Islamic hardliners», og viste til en rapport i den singaporske avisa Today, som siterte et antall kommentatorer og menneskerettsgrupper på at Malaysia for tiden gjennomgikk en «islamiseringsprosess». Kildene mente å se tegn på «an incursion of conservative Muslim values into public life»:

The available information suggests that Malaysia is undergoing a move towards increased Islamic conservatism, and that this is affecting both Muslim and non-Muslim Malaysians. Homosexuality continues to be vilified by politicians and in the media. There are a few gay and lesbian support organisations, as well as gay-friendly venues (mainly in Kuala Lumpur), but these tend to be discreet, and maintain a low profile. Recent police raids have occurred against gay-patronised establishments.

Senere har også BBC (2011) rapportert om «Malaysia's rising Islamic fundamentalism», eksemplifisert bl.a. ved økende press på kvinner for å bære slør/hijab og andre konservative strømninger. I 2013 omtalte visepresident Muhyiddin Yassin LHBT-bevegelsen som en trussel mot islam, og samme år forbød myndighetene en paraplyorganisasjon for malaysiske NGOer, med den begrunnelse at den var «uislamisk» på grunn av uttalt støtte til LHBT-personers grunnleggende rettigheter (2014b, s. 13).

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Respons Malaysia: Forhold for LHBT-personer

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- BBC (2014, 7. mars). Malaysia jails Anwar Ibrahim for five years for sodomy. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.com/news/world-asia-26479642> [lastet ned 13. oktober 2014]
- Freedom House (2014). *Freedom in the World 2014 – Malaysia*. Washington D.C.: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/report/freedom-world/2014/malaysia-0> [lastet ned 13. oktober 2014]
- Reid, G. (2014, 12. mars). Same As It Ever Was. *Foreign Policy*. Tilgjengelig fra http://www.foreignpolicy.com/articles/2014/03/12/same_as_it_ever_was [lastet ned 13. oktober 2014]
- HRW (2014a, 23. juni). *Malaysia: End Arrests of Transgender Women*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2014/06/23/malaysia-end-arrests-transgender-women> [lastet ned 13. oktober 2014]
- HRW (2014b, september). *I'm Scared to be a Woman*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/malaysia0914_ForUpload.pdf [lastet ned 13. oktober 2014]
- HRW (2014c, 25. september). *Malaysia: Transgender People Under Threat*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/news/2014/09/24/malaysia-transgender-people-under-threat> [lastet ned 13. oktober 2014].
- Minor Offences Act (2006, 1. januar). Tilgjengelig fra Attorney General's Chambers of Malaysia <http://www.agc.gov.my/Akta/Vol.%207/Act%20336.pdf> [lastet ned 13. oktober 2014]
- Pak, J. (2011, 26. august). Rise of strict Islam exposes tensions in Malaysia. *BBC*. Tilgjengelig fra <http://www.bbc.co.uk/news/world-radio-and-tv-14649841> [lastet ned 13. oktober 2014]
- Penal Code (2006, 1. januar). Tilgjengelig fra Attorney General's Chambers of Malaysia <http://www.agc.gov.my/Akta/Vol.%2012/Act%20574.pdf> [lastet ned 13. oktober 2014]
- RRT, dvs Refugee Review Tribunal Australia (2007, 2. februar). *1. What is the situation at present in Malaysia for homosexuals?* Sydney: Refugee Review Tribunal Australia. Tilgjengelig fra <http://www.refworld.org/pdfid/4b6fe2aed.pdf> [lastet ned 13. oktober 2014]
- Sveriges utenriksdepartement (2014, mai). *Mänskliga rättigheter i Malaysia 2013*. Stockholm: Utrikesdepartementet. Tilgjengelig fra <http://www.manskligarattigheter.se/DownloadCountryReport/Get/?f=DM5%2fAsien+och+Oceanien%2fMalaysia%2c+MR-rapport+2013.pdf> [lastet ned 13. oktober 2014]
- U.S. Department of State (2014, 27. februar). *Country Report on Human Rights Practices for 2013 – Malaysia*. Washington D.C.: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/humanrightsreport/index.htm?year=2013&dliid=220209> [lastet ned 13. oktober 2014]

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.